

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2882

Vragen van het lid **Kerseboom** (FvD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het nieuwe NWO-programma voor onderzoeksfinanciering dat de etniciteit van academici beoordeelt* (ingezonden 5 april 2023).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 13 juni 2023).

Vraag 1

Hoe beoordeelt u het nieuwe onderzoeksprogramma *Advancing Equity in Academia through Innovation* van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)?¹

Antwoord 1

Dit onderzoeksprogramma is door NWO ontwikkeld naar aanleiding van de Wetenschapsbrief in 2019. Op basis van deze brief werd € 5 miljoen structureel extra aan de Vernieuwingsimpuls (nu: Talentprogramma) toegekend. Het NWO-Talentprogramma biedt persoonsgebonden financiering aan talentvolle, creatieve onderzoekers. De middelen zijn onder andere ingezet voor onderzoekers met een migratieachtergrond. Het kabinet stimuleert diversiteit en kansgelijkheid. Het genoemde NWO-onderzoeksprogramma «Advancing Equity in Academia through Innovation» is hiervan een mooi voorbeeld om diversiteit en kansgelijkheid in de wetenschap te bevorderen.

Vraag 2

Acht u het tegenstrijdig dat de NWO zich met dit programma enerzijds richt op het actief steunen van specifieke etnische groepen en anderzijds een cultuur nastreeft «*waarin iedereen wordt gewaardeerd, ongeacht zijn etnische achtergrond*»? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2

Nee. Diversiteit en kansgelijkheid zijn binnen de wetenschap van groot belang en hiervoor is het noodzakelijk een cultuur te hebben waarin mensen zich veilig en geaccepteerd voelen. Een gelijke vertegenwoordiging van

¹ NWO, 2022, «Advancing Equity in Academia through Innovation», <https://www.nwo.nl/onderzoeksprogrammas/advancing-equity-academia>.

demografische groepen kan bijdragen aan een inclusieve cultuur. Daarom kan het wenselijk zijn om diversiteit en kansengelijkheid actief te stimuleren, zoals ook de Sociaal-Economische Raad (SER) heeft bepleit². Om die reden is besloten een deel van de € 5 miljoen voor de Vernieuwingsimpuls (zie vraag 1) in te zetten voor onderzoekers met een migratieachtergrond. Het actief stimuleren van een ondervertegenwoordigde groep hoeft de waardering voor andere groepen niet in de weg te staan.

Vraag 3

Hoe is bepaald dat de NWO onder ondervertegenwoordigde etnische groepen verstaat «*Nederlandse inwoners met een migratieachtergrond uit Afrika, Azië, het Caribisch gebied, het Midden-Oosten, Midden- en Zuid-Amerika en Turkije*»? Waarom worden deze etnische groepen als ondervertegenwoordigd gezien en andere etnische groepen niet? Onder welke omstandigheden acht de NWO deze etnische groepen wel voldoende vertegenwoordigd? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 3

NWO baseert zich voor dit programma op cijfers en definities van het CBS en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK). Uit onderzoek van het Ministerie van BZK blijkt dat in 2018 6,8% van de werknemers in het Onderwijs en de Wetenschap een niet-westerse migratieachtergrond had. Uit kwalitatief onderzoek van De Jonge Akademie blijkt dat er nog steeds sprake is van discriminatie in de Nederlandse wetenschap op basis van etniciteit³.

In het programma is geen doel geformuleerd om te monitoren wanneer de vertegenwoordiging van de genoemde etnische groepen voldoende zou zijn.

Vraag 4

Hoe wordt iemand behorend tot een van deze ondervertegenwoordigd geachte etnische groepen gedefinieerd? Worden academici gescreend op etniciteit of moeten zij zelf hun etniciteit identificeren? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

NWO volgt hierin de definities van het CBS⁴. De etniciteit van academici wordt niet opgevraagd door NWO, noch wordt hen gevraagd naar zelfidentificatie.

Vraag 5

Indien een academicus een gemengde etniciteit heeft, tot welke etnische groep behoort hij/zij dan? Indien iemand met een andere etniciteit zich identificeert als behorend tot een ondervertegenwoordigd geachte etnische groep, hoe wordt hier dan binnen het onderzoeksprogramma mee omgegaan? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

NWO volgt de definities van het CBS. NWO heeft geen beleid op het terrein van zelfidentificatie, als dat afwijkt van de definities van het CBS.

Vraag 6

Hoe definieert u de term «geracialiseerde Nederlandse wetenschappers»? Waaruit blijkt dat deze groep wordt buitengesloten binnen de Nederlandse academische wereld, zoals wordt beweerd in de beschrijving van het vierde onderzoeksproject, genaamd «*Quotas voor de inclusie van geracialiseerde Nederlandse wetenschappers*», uit dit onderzoeksprogramma?⁵

² SER. Diversiteit in de top – Tijd voor versnelling Deel II Analyse. September 2019. <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2019/diversiteit-in-de-top-analyse.pdf>.

³ <https://www.dejongeakademie.nl/publicaties/2300805.aspx?t=Antidiscriminatiepraktijken-wereldwijd-en-visies-van-studenten-en-staf-van-kleur>.

⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/07/cbs-introduceert-nieuwe-indeling-bevolking-naar-herkomst>.

⁵ NWO, 22 maart 2023, «Nieuw onderzoeksprogramma voor kansengelijkheid en inclusie academische wereld», <https://www.nwo.nl/nieuws/nieuw-onderzoeksprogramma-voor-kansengelijkheid-en-inclusie-academische-wereld>.

Antwoord 6

Het is niet aan mij om een door NWO gesubsidieerd onderzoeksproject te duiden. Het gebruik van de term is voor rekening van de onderzoekers.

Vraag 7

Hoe ziet u de doelstelling van dit vierde onderzoeksproject, namelijk de implementatie van verplichte etniciteitsquota in de Nederlandse academische wereld, in het licht van artikel 1 van de Nederlandse Grondwet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 7

NWO heeft de kwaliteit van de ingediende voorstellen beoordeeld via de hiervoor gebruikelijke beoordelingsprocedure (*peer review*). Het is niet aan mij om deze beoordeling te duiden.

Vraag 8

Kunt u de Kamer de wetenschappelijke onderbouwing van deze verplichte quota, zoals vermeld in de beschrijving van dit vierde onderzoeksproject, doen toekomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het is niet aan mij om een door NWO gesubsidieerd onderzoeksproject te duiden. De wetenschappelijke onderbouwing is voor rekening van de onderzoekers.

Vraag 9

Acht u het wenselijk dat er in Nederland al dan niet verplichte etniciteitsquota worden ingevoerd? Zo ja, waarom wel? Zo nee, hoe gaat u de invoering van deze quota voorkomen?

Antwoord 9

Het betreft hier een onderzoek dat door NWO is gefinancierd dat dient om meer inzicht te verwerven in de kansen, beperkingen en effectiviteit omtrent quota. Het gaat dus niet om een onderzoek dat is uitgezet door het kabinet. Er zijn op het moment ook geen beleidsvoornemens om een dergelijk quotum in te voeren.

Vraag 10

Bent u het ermee eens dat diversiteit binnen het academisch veld primair gericht zou moeten zijn op diversiteit van ideeën en niet op «*diversiteit op het gebied van gender, LHBTI+ en etniciteit*», zoals Margot Heijnen, lid van de raad van bestuur van de NWO en portefeuillehouder op het onderwerp diversiteit en inclusiviteit, stelt?⁶ Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Diversiteit en kansengelijkheid zijn binnen de wetenschap van groot belang. Het vergroot de kans op verschillende perspectieven en nieuwe ideeën. Wanneer een groep mensen met bepaalde identiteitskenmerken ondervetegenwoordigd is in een sector, kan het risico bestaan dat bepaalde perspectieven onbenut blijven. Identiteitskenmerken betrekken in het beleid rondom het aantrekken van een diverse groep onderzoekers, kan bijdragen aan de kwaliteit van de wetenschap en het beleid door het herkennen en bestrijden van ongelijkheid.

Diversiteit van ideeën is uiteraard ook van groot belang voor de wetenschap. NWO zet zich in om een diversiteit aan ideeën te ondersteunen middels haar onderzoeksprogramma's.

⁶ NWO, 22 maart 2023, «Kansengelijkheid helpt de wetenschap vooruit», Kansengelijkheid helpt de wetenschap vooruit | NWO.

Vraag 11

Vindt u het een goede ontwikkeling dat kennisinstellingen, die deze diversiteit op het gebied van gender, LHBTI+ en etniciteit niet nastreven, straks niet meer in aanmerking komen voor NWO-subsidies, zoals Margot Heijnen stelt?⁷

Antwoord 11

Margot Weijnen geeft aan dat NWO wil dat kennisinstellingen in de toekomst kunnen aantonen dat inclusie op instellingsniveau goed geborgd is. En dat als een instelling dat niet heeft geregeld, deze niet in aanmerking komt voor NWO-subsidies. In de NWO-strategie staat dat NWO in nauwe afstemming met kennisinstellingen op instellingsniveau afspraken gaat maken rondom diversiteits- en inclusiebeleid en andere thema's. Ik heb met interesse kennis genomen van deze ambitie om in gezamenlijkheid tot afspraken te komen. Deze ambitie sluit aan bij de doelen van het nationaal actieplan Diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek.

Vraag 12

Kunt u deze vragen ieder afzonderlijk en zo volledig mogelijk beantwoorden, met het oog op uw stelselverantwoordelijkheid voor zelfstandige bestuursorganen zoals de NWO en met het oog op het feit dat dit onderzoeksprogramma met belastinggeld wordt gefinancierd? Indien u deze vragen niet zelf kunt beantwoorden, kunt u deze dan doorgeleiden naar de directie van de NWO en via hen antwoorden verkrijgen?

Antwoord 12

Ja

⁷ NWO, 22 maart 2023, «Kansengelijkheid helpt de wetenschap vooruit», Kansengelijkheid helpt de wetenschap vooruit | NWO.